

A Fővárosi Ítéltábla a **felperesi jogi képviselő neve, címe**) által képviselt I.rendű felperes neve **felperesek címe** I. rendű, II.rendű felperes neve **felperesek címe** II. rendű és II.rendű felperes nevének **felperesek címe** III. rendű felpereseknek, **alperesi jogi képviselő neve, címe**.) által képviselt **alperes neve, címe** alperes ellen, kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. január 30. napján kelt 6.P.23.958/2015/100. számú ítélete ellen a felperesek részéről 101. sorszám alatt benyújtott fellebbezés és az alperes részéről Pf.4. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, a fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel érintett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest 50.000 (ötvenezer) forint + áfa másodfokú részperköltséget, a II. rendű felperest 10.000 (tízezer) forint + áfa, a III. rendű felperest 10.000 (tízezer) forint + áfa másodfokú perköltséget 15 napon belül fizessen meg az alperesnek.

Kötelezi az alperest fizessen meg az államnak külön felhívásra 37.740 (harminchétezer-hétszáznegyven) forint csatlakozó fellebbezési illetéket.

A le nem rótt 656.970 (hatszázötvenhatezer-kilencszázhetven) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes 2010. július 15. napján közlekedési balesetet szenvedett. Az I. rendű felperes szülei a II. és a III. rendű felperesek. Az elsőfokú bíróság 12. sorszámú jogerős közbenső ítéletében megállapította, hogy az I. rendű felperes az UCS-292 forgalmi rendszámú motorkerékpárjával 2010. július 15. napján történt közlekedési balesetből eredően, a felpereseket ért károk 60% -áért az alperes kártérítési felelősséggel tartozik.

Az I. rendű felperes vagyoni- és nem vagyoni kárát, a II., és a III. rendű felperesek nem vagyoni kárukat érvényesítették az alperessel szemben, gépjármű kötelező felelősségbiztosításra alapítottnak.

Az alperes az egyes kárigények jogalapját és összecszerűségét vitatta.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, fizessen meg az I. rendű felperesnek 9.475.043 forintot, és ezen összegből meghatározott tőkeösszegek utáni késedelmi kamatokat. Kötelezte továbbá az alperest, a már teljesített tőkeösszegek utáni késedelmi kamatok, és 2019. február 1. napjától havi 150.094 forint járadék, valamint 217.848 forint perköltség megfizetésére. A II. rendű felperes javára kötelezte az alperest 900.000 forint és 2010. július 15. napjától számított késedelmi kamatai, valamint a már teljesített tőkeösszegek utáni késedelmi kamatok és 133.350

forint perköltség megfizetésére. A III. rendű felperes javára kötelezte az alperest 900.000 forint és 2010. július 15. napjától számított késedelmi kamata, a már teljesített tőkeösszeg utáni késedelmi kamatok és 133.350 forint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 900.000 forint le nem rótt kereseti illeték, 322.623 forint szakértői költség, és 5.682 forint tanudíj külön felhívásra történő megfizetésére. Megállapította, hogy a fennmaradó 600.000 forint illetéket, 215.082 forint szakértői költséget, 3.788 forint tanudíjat az állam viseli. Rendelkezett az ítélet előzetes végrehajthatóságáról is.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felpereseket ért károk 60%-ának megtérítésére köteles az alperes, mely károkat a Ptk. 355. § rendelkezései szerint ítélte meg. A nem vagyoni kárigények esetében kifejtette, hogy alapja a személyhez fűződő jogsértés, így az egyes felperesek esetében a balesettel okozati összefüggésben ért hátrányok mérlegelésével határozott. Az I. rendű felperesnél fennálló hátrányok kompenzálására alkalmas összeget - a közrehatás figyelmen kívül hagyásával - 16.000.000 forintban látta megállapíthatónak. A kármegosztás, valamint az alperes 6.000.000 forint teljesítésének figyelembevételével 3.600.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A II-III. rendű felperesek nem vagyoni kárigényével kapcsolatban rámutatott, hogy a balesetet követően életüket minden tekintetben fiuk, az I. rendű felperes egészségi állapotára figyelemmel átalakították, és pszichés elváltozások jelentkeztek. A kármegosztás figyelmen kívül hagyásával 4.000.000-4.000.000 forintban látta volna megállapíthatónak a nem vagyoni hátrányok kompenzálására alkalmas összeget. A kármegosztásra, valamint az alperes 1,5-1,5 millió forint teljesítésére figyelemmel, az I. és a III. rendű felperesek részére személyenként további 900.000 forintot ítélte meg. Az I. rendű felperes vagyoni kárai közül, a fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel érintett körben az alábbiak szerint határozott: a jövedelemvesztésért a Ptk. 357. § alapján a garantált bérminimum alapulvételével látta megállapíthatónak. Elszámolás tárgyává tette a rokkantsági ellátást, míg a fogyatékossági támogatást az 1998. évi XXVI. törvény 22. § rendelkezésére figyelemmel, mivel az nem jövedelem, nem tartotta figyelembe vehetőnek. Mindezek alapján a lejárt járadék összeg 60%-ból, levonásba helyezve az alperesi teljesítést, lejárt járadékként 1.229.284 forintot ítélte meg, míg folyó járadékra havi 35.610 forintot. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg a szakvélemény alapján, hogy az I. rendű felperes átlagosan napi három óra időtartamban ápolásra, gondozásra szorul, mely tevékenységet a szülei látnak el. 2017. decembertől kezdődően napi két óra ápolási időtartamot vett figyelembe, mert ettől az időponttól megalapozottnak ítélte az I. rendű felperes gyógytornaköltség iránti követelését, amelyre külön járadék fizetésre kötelezte az alperest. A cég Bt. árainak 25%-kal csökkentett mértékének alapulvételével a kármegosztásra is figyelemmel, a lejárt járadékot 4.375.095 forintban állapította meg, melyben elszámolta az alperes teljesítését, ezért 2.066.095 forintra marasztalt, míg a jövőbeni járadékösszeget havi 56.700 forintban határozta meg. A háztartási és ház körüli munkák többletköltségére a járadékfizetési kötelezettséget megállapította. Rögzítette, hogy a felperes 2016. augusztus végén szülei házából saját ingatlanba költözött, így többlet háztartási munkák szükségessége merül fel a saját háztartásában, azonban egészségi állapota ismeretében döntött a költözésről, ezért az elsőfokú bíróság megítélése szerint, az ebből származó többletköltséget nem háríthatja át az alperesre, figyelemmel a kárenyhítési kötelezettségre is. Az alperes folyamatosan téríti a járadékot, melyet a lejárt időszakra, a kármegosztás alapján elégségesnek tartott, ezért csak folyó járadék fizetési kötelezettséget állapított meg havi 7.200 forintban. A gépjármű vásárlás többletköltségeként a kármegosztásra figyelemmel 465.000 forintot ítélte meg. Kifejtette, hogy a felperes speciális, automata váltós, kombi gépjárművet vásárolt, mely a megmaradt mozgásképessége alapján, az igazságügyi gépjárműszakértői véleményre tekintettel megfelelő volt és amelyből a hazai piacon nincs nagy választék. Az elsőfokú bíróság a követelést nem tartotta eltúlzottnak, figyelemmel arra is, hogy az új és a régi gépjármű különbözetének 50%-át érvényesítette a felperes. A lakás vásárlás költsége tekintetében tényként állapította meg, hogy 2015 júliusában önálló ingatlant vásárolt az I. rendű felperes a szülei házához közelében, és 2016.

augusztus végén oda költözött. Nem tartotta relevánsnak, hogy az I. rendű felperes milyen életkorban alapított önálló háztartást, azonban a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján, kiemelve, hogy az I. rendű felperes az alperes rovására nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, mint amilyenben előtte volt, a követelést elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben az ítélet részbeni megváltoztatását kérték. Az I. rendű felperes részére a nem vagyoni kártérítés összegének 7.000.000 forintra és késedelmi kamatára, az ápolás-gondozás jogcímén megítélt lejárt járadékösszeget 2.371.495 forintra és kamatára, a folyó járadékot havi 76.950 forintra, a háztartási és házkörűli munkák többletköltsége címén lejárt járadékot 821.700 forintra és kamataira, a jövőre nézve a havi járadékot 34.200 forintra felemelni kérte, továbbá megítélni kérte lakás vásárlás költsége címén 3.045.120 forint és ennek 2015. július 2-től számított késedelmi kamatait.

A II. rendű és III. rendű felperes a nem vagyoni kártérítését személyenként 1.500.000 forintra és kamatára kérte felemelni.

A fellebbezés indokául előadták, hogy a nem vagyoni kártérítések összegét a károkozaskori ár- és értékviszonyok, valamint a bírói gyakorlat figyelembevételével, alacsony összegben határozta meg az elsőfokú bíróság. Megítélésük szerint a közrehatás mértéke nem eredményezi a nem vagyoni kártérítési összegek ugyanilyen mértékű csökkentését. Utaltak kúriai ítéletre, az I. rendű felperes tetrapleg állapotára, a jelentős pszichés hátrányra, az életvitelbeli változásokra. A közrehatás mértékének figyelembevételével, az I. rendű felperes nem vagyoni hátrányai kompenzálására 13.000.000 forintot tartott indokoltnak, az alperesi teljesítés elszámolásával a marasztalást 7.000.000 forintra és kamatára kérte felemelni. A II. és a III. rendű felperesek nem vagyoni kártérítésükre további 1.500.000 - 1.500.000 forint és késedelmi kamatait tartották indokoltnak. Az I. rendű felperes javára ápolás-gondozás címén megállapított, lejárt és folyó járadék esetében arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróságnak nem lett volna lehetősége alacsonyabb napi óraszámban meghatározni az ápolás-gondozás mértékét, mivel az alperes nem vitatta a napi három óra időtartamot, amely által a felek között egyező előadás volt e tekintetben. Az indokolást is tévesnek tartották, mert a heti két alkalommal gyógytornász által végzett tornára figyelemmel legfeljebb heti két napban lehetett volna csökkenteni a napi gondozási óraszámot, figyelemmel az orvosszakértői vélemény megállapításaira. Mindezek alapján az utolsó keresetpontosítás szerint tartotta fenn az I. rendű felperes a követelését ápolás-gondozás jogcímén, a lejárt járadékot 2.371.495 forintban, míg a folyó járadék havi összegét 76.950 forintban kérte megállapítani. A háztartási és ház körűli munkák többletköltsége tekintetében nem tartották megállapíthatónak, hogy az I. rendű felperes kárenyhítési kötelezettsége kiterjedne az olyan ingatlanba történő átköltözésével összefüggő háztartási többletköltségek viselésére, amely költözés a károkozás folytán fennálló életminőségének javítását szolgálja, és ahol a szabad levegőre való kijutása akadálymentesen biztosított. Ezért a legutóbb pontosított kereseti kérelem alapján tartotta fenn az igényét az I. rendű felperes, lejárt járadékként 821.700 forint, míg jövőre nézve folyó járadékként havi 34.200 forint megítélését kérte. A lakás vásárlás költsége iránti követelése körében rámutatott, hogy aránytalanul nagy költséggel járt volna szülei házának átalakítása, akadálymentesítése, és egyébként is az önálló életvitelre igény baleset hiányában is előbb-utóbb kialakult volna. Csupán a lakásvételár 40%-ából kiindulva, annak 60%-át érvényesíti az I. rendű felperes a kármegosztásra figyelemmel, és kifejezetten olyan ingatlant vásárolt, amely szülei ingatlanához közel található, ezért 3.045.120 forint és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes csatlakozó fellebbezéssel élt, melyben az ítélet részbeni megváltoztatását, az I. rendű felperes javára megállapított 9.475.043 forint tőke 6.111.076 forintra, a 2.114.129 forint kamattétel 1.086.257 forintra, a 465.000 forint kamattétel 195.000 forintra leszállítását, a 2.066.095 forint kamattétel mellőzését, a folyó járadék összeg havi 92.467 forintra, továbbá a perköltség leszállítását

kérte. Csatlakozó fellebbezéssel az I. rendű felperes javára jövedelemveszteség, ápolási-gondozási költség, illetve a gépjármű vásárlás többletköltség címén történt marasztalását támadta. A jövedelemveszteség vonatkozásában nem vitatta, hogy a garantált bérminimumból kiindulva állapította meg a jövedelemveszteséget az elsőfokú bíróság, azonban álláspontja szerint figyelembe kellett volna venni a fogyatékosági támogatás összegét, amely a társadalmi szolidaritás alapján juttatott pénzbeli ellátás a sérült személy részére, és mint ilyen, társadalombiztosítási ellátásnak minősül, amelynek összegét a Ptk. 356. § (2) bekezdése szerint a keresetveszteség-számításnál figyelembe kell venni. Hivatkozott a jövedelempótló kártérítés céljára, a káron szerzés tilalmára. Az I. rendű felperes részére kifizetett jövedelempótló kártérítés elszámolásával a lejárt és az I. rendű felperesnek járó jövedelempótló kártérítést 201.412 forintra, míg a folyó járadékot havi 16.680 forintra kérte leszállítani. Az ápolás-gondozás költségeinél nem tartotta figyelembe vehetőnek a nyereségérdekelt gazdálkodó szervezetek piaci árajánlatait. Hivatkozott eseti döntésre, illetőleg arra, hogy a minimálbér alapján számítható óradíjak lennének figyelembe vehetők. A teljesítésére, valamint a kármegosztásra figyelemmel, megítélése szerint elegendő ellentételezést jelentett az önellátáshoz szükséges napi 2-3 órányi tevékenység fejében az általa folyósított összeg a lejárt időszakra, ezért a lejárt járadékfizetési kötelezettséget mellőzni kérte, míg a jövőbeni folyó járadék összegét havi 18.000 forintra kérte leszállítani. A gépkocsivásárlás többletköltsége tekintetében vitatta, hogy kizárólag a sportautó jellegű gépjármű lenne alkalmas az I. rendű felperes szállítására. Hivatkozott a műszaki szakértői vélemény megállapítására, az egyterű gépkocsik jellemzőire. Megítélése szerint az interneten fellelhető ajánlatokra is figyelemmel, 1.200.000 forint vételárral lehetett volna számolni, melyből levonva a gépjármű eladásából befolyt összeget, a különbözet 650.000 forint. Miután I. rendű felperes a többletköltség 50%-át követeli, és ezen összeg kármegosztás szerinti 60%-ára tarthat igényt, így legfeljebb 195.000 forintban látta indokoltnak a marasztalását.

A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben a fellebbezésükkel nem érintett kártételek tekintetében az ítélet helybenhagyását kérték. Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy a csatlakozó fellebbezés egy járulékos perorvoslat, és miután fellebbezéssel nem volt érintett a jövedelemkiesés és a gépjármű csere költsége, arra csatlakozó fellebbezést nem terjeszthetett volna elő az alperes, melyből következően ezen kártételekre a csatlakozó fellebbezés hatálytalan, azt érdemben nem kell elbírálni. Az ápolás-gondozás költsége tekintetében csatolták a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2016. évi statisztikáját az ápolók, szakápolók átlagkeresetéről. Erre tekintettel részletesen kifejtették, hogy helyes az elsőfokú bíróság döntése. A napi 3 óra gondozási időszak vonatkozásában az alperesi eltérő tényelődásra, a Pp. 235. § (1) bekezdésére és a Pp. 141. § (2), (6) bekezdésére hivatkoztak. Egyebekben fenntartották az elsőfokú eljárásban tett előadásait.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme, a csatlakozó fellebbezését meghaladóan, a felperesi fellebbezés tekintetében az ítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy a károsult közrehatást is értékelve, a nem vagyoni kártérítések összegének felemelésének nincs indoka, különösen a hozzátartozói nem vagyoni kártérítésnél. A háztartási kisegítésnél, a lakásvásárlási költségnél hangsúlyozta, hogy az I. rendű felperes önként döntött arról, hogy másik házba, háztartásba költözik, a másik ingatlanba történő költözése nem volt a baleset szükségszerű következménye, így az ebből származó többletköltségét nem háríthatja át. A ház vásárlásra fordított összeg kárnak nem minősülhet, hiszen nem következett be vagyoncsökkenés az I. rendű felperesnél.

Az ítélet tábla a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján - a felek tárgyalás tartása iránti kérelme hiányában - tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezést és a csatlakozó fellebbezést.

Fellebbezéssel támadott az elsőfokú ítéletnek a per fő tárgya tekintetében hozott, marasztaló és (a

lakásvásárlási költség iránti kereseti követelést) elutasító rendelkezése. A fellebbezéssel érintett kártételek: az I., II., III. rendű felperesek nem vagyoni kára, az I. rendű felperes vagyoni kárai közül az ápoló-gondozó, a háztartási és házkörűli kisegítő költsége, a lakásvásárlási költség volt. A csatlakozó fellebbezés az I. rendű felperes által érvényesített jövedelemvesztés, az ápoló-gondozó költség, és a gépjármű vásárlás költsége tekintetében marasztaló elsőfokú ítéleti rendelkezést támadta.

A Pp. 244. § (1) bekezdés értelmében csatlakozó fellebbezéssel a fellebbező fél ellenfele élhet, annyiban, amennyiben részéről önálló fellebbezésnek helye lett volna.

A Ptk. 355. § rendelkezéseiből következően a kártérítés, a kár egységes fogalom. A bírói gyakorlat alakította ki a kártérítésten, és a káron belül a Ptk. 355. § (4) bekezdésre tekintettel, a kárként felmerülő egyes költségek alapján a meghatározott - pl. ápoló/gondozó, háztartási kisegítő, gyógyszer, rehabilitációs stb. költség - címeken történő igényérvényesítési lehetőségeket. Az egyes címeken megítélt kártérítési követelések nem eredményeznek több kártérítési keresetet. A kártérítésre irányuló kereseti kérelem függetlenül az azon belül jogcímenként (kártételenként) megjelölt követelésektől, egy egységes kereseti kérelem. Ebből következően a Pp. 244. § és korlátozó rendelkezése nem az egyes jogcímekre (kártételekre), hanem az érvényesített és megítélt egységes kártérítési kereseti kérelemre vonatkoztatható. Mindezek alapján az egységes kártérítési kereseti kérelem tárgyában hozott elsőfokú ítéleti döntést csak az egyes kérdésekben, az egyes kártételekben támadó fellebbezés esetén a csatlakozó fellebbezés kiterjedhet a fellebbezéssel nem érintett kártételekre is. Ezért a csatlakozó fellebbezés irányulhatott a jövedelemkiesés és a gépjármű csere költség vonatkozásában hozott elsőfokú döntés megváltoztatására is.

Mindebből következően a másodfokú bíróság a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés korlátai között bírálta felül az elsőfokú ítélet megalapozottságát a Pp. 228. § (1) bekezdés és 235. § (1) bekezdés szerint. Fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel nem volt támadott az I. rendű felperes közlekedési, a gyógyszer, a táplálék és étrend-kiegészítő, a telefon, internet, rezsi, a tisztasági, a ruha fokozott elhasználódásából eredő többletköltség, a lakás akadálymentesítési költség, a gyógymasszázs, a professzionális készülék, a gyógytorna költség.

A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés nem alapos.

Nem vitatottan az I., II., III. rendű felpereseknek felmerült nem vagyoni kára. Fellebbezéssel a nem vagyoni kártérítés összecsomósága volt támadott.

A jogerős közbenső ítélet 60%-ban állapította meg a kártérítési felelősséget, melyből következően az alperes a bizonyított kár 60%-ának a megtérítésére köteles.

A kialakult és következetes ítélkezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kártérítésnél kármegosztásra nincs lehetőség, azonban a közrehatást, mint - a jelen esetben - az I. rendű felperesnek a baleset bekövetkezésében közreható felróható magatartását a nem vagyoni kártérítésnél értékelni kellett.

A baleset bekövetkezésével az I. rendű felperesnél fennálló fizikai, pszichés, életvitelbeli hátrányokat az elsőfokú bíróság feltárta, azokat helytállóan rögzítette az ítéletének indokolásában. Mindezeket a balesetkori ár- értékviszonyok mellett, és a közrehatást és annak súlyát is értékelni kellett a nem vagyoni kártérítés összegének mérlegeléssel történő meghatározásakor. A közrehatás %-os mértéke egy a mérlegelési szempontok között, az mechanikus %-os mérséklésre nem ad alapot a nem vagyoni hátrányok kompenzálására alkalmas összeg meghatározásakor.

Ebből következően nem a teljes nem vagyoni kártérítést kell meghatározni és annak a kármegosztás szerinti %-ának - adott esetben 60%-ának - a megfizetésére kell kötelezni az alperest, hanem a fentiek értelmében a kármegosztás mértékét is mérlegelve az egyéb szempontok mellett kell egy összeget meghatározni, amely alkalmas a nem vagyoni hátrányok kompenzálására a balesetkori ár- és értékviszonyok alapján.

A hozzátartozók - jelen esetben a II., III. rendű felperesek - nem vagyoni kártérítésénél is értékelni kellett a károsult, azaz az I. rendű felperes közrehatását és mértékét. A Ptk. 346. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján, a Ptk. 340. § (1) bekezdésére is tekintettel a károkozó annyiban köteles a kárt megtéríteni, amennyiben okozója a kárnak. A Ptk. a károsult felé fennálló kár-megtérítési kötelezettséget rögzíti, azzal, hogy nem köteles a károkozó a kárnak azt a részét megtéríteni, amely a károsult közrehatásának eredménye. A Ptk. csak a károsultról szól, mely károsulti fogalomba nemcsak a közvetlen károsult, hanem annak hozzátartozói is beletartoznak. Mindebből következően a károsult közreható magatartását a hozzátartozói által érvényesített károkból, így a nem vagyoni kártérítésben is figyelembe kellett venni. A közrehatás mértékét a hozzátartozók nem vagyoni kártérítésénél az összecszerűség körében kellett figyelembe venni a mérlegelendő szempontok között és nem mechanikus %-os csökkentés eredményeként.

Az elsőfokú bíróság a II. és III. rendű felperesek esetében is helytállóan tárta fel és állapította meg a perbeli balesettel okozati összefüggésben fennálló, nem vagyoni kártérítésre alapot adó hátrányokat. A tényleges károsultéhoz képest a hozzátartozók nem vagyoni kártérítését a bírói gyakorlat kellő mértéktartással határozza meg.

Az elsőfokú bíróság az egyes felperesek esetében tehát helytállóan értékelte a perbeli balesettel okozati összefüggésben bekövetkezett és fennálló hátrányokat, az azok kompenzálására, a baleset időpontjában érvényesülő ár- és értékviszonyokra, valamint a kármegosztás mértékére is tekintettel megállapított nem vagyoni kártérítés nem volt oly mértékben alacsonynak tekinthető, hogy annak felemelésére kellő indokot adott volna.

Mindezek alapján a nem vagyoni kártérítések tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az I. rendű felperes fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel támadott vagyoni kárai vonatkozásában a másodfokú bíróság az alábbi álláspontot foglalta el:

- jövedelemvesztés:

A csatlakozó fellebbezés az elsőfokú bíróság döntését a jövedelemvesztés alapjának meghatározásában nem, a számítási módját kizárólag a fogyatékosági támogatás elszámolása érdekében támadta.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 22. § értelmében a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

A jogszabály a fogyatékos személyek jogait rögzíti és az esélyegyenlőségük biztosítása érdekében tartalmaz rendelkezéseket, ezen belül szabályozza a fogyatékosági támogatást és kifejezetten kimondja, hogy a fogyatékosági támogatás célja a társadalmi hátrányok mérsékléséhez hozzájárulás, ami független a személy jövedelmétől.

Ebből következően az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy a fogyatékosági támogatás célja nem jövedelempótlás, ezért jövedelemként, a jövedelemvesztés számításánál nem vehető figyelembe. A fogyatékosági támogatás nem társadalombiztosítási szolgáltatás, nem társadalombiztosítási ellátás. Függetlenül attól, hogy a 141/2000.(VIII.9.) Korm. rendelet 3/A. § (2)

bekezdés értelmében a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság folyósítja, a vonatkozó jogszabály rendelkezései értelmében nem minősül társadalombiztosítási ellátásnak. A hivatkozott jogszabályi rendelkezések értelmében a fogyatékosági támogatás független attól, hogy mitől következett be a támogatásra jogosultság. Mindezek alapján a fogyatékosági támogatás nem társadalombiztosítási ellátás, ezért a Ptk. 356.§ (2) bekezdés szerint a járadék megállapításánál nem kell figyelembe venni.

Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan mellőzte a fogyatékosági támogatás elszámolását a jövedelemvesztesség meghatározásánál. A csatlakozó fellebbezés a jövedelemvesztéset, annak számítását más okból nem támadta. Ezért azt az ítéletábra nem érintette és az alaptalan csatlakozó fellebbezés folytán az elsőfokú döntést helybenhagyta.

- ápoló-gondozó költsége:

A kiegészített orvosszakértői vélemény értelmében az I. rendű felperes a baleset következtében négy végtagra kiterjedő bénulást szenvedett el, deréktól lefele mozgásképtelen, a kéz funkciói beszűkültek, eszköz segítségével és csökkent érzéssel, kerekesszéssel közlekedőképes. Mindez, illetve e tényekből következő önmaga ellátásának képességére kiható hátrányok alapvetően meghatározzák a szükségszerűen felmerülő gondozói tevékenységeket. Az orvosszakértői véleményre figyelemmel tettek az elsőfokú eljárásban a felek nyilatkozatot, amely egyező volt a napi 3 órában felmerülő gondozói tevékenységre. A kiegészítő orvosszakértői vélemény értelmében az I. rendű felperes bénult végtagjainak átmozgatása naponta indokolt, a masszázs napi alkalmazását elengedhetetlennek tartotta az orvosszakértő. Ezen túlmenően mondta ki a szakértő a szakember által végzett gyógytorna szükségességét, azzal, hogy heti két alkalommal indokolt a gyógytornász segítségével egy komplex program, heti egy alkalommal a nyirokmasszázs és napi szinten a gépi kezelése, az átmozgatás. Ebből következően az I. rendű felperes gondozását ellátó hozzátartozó által is indokolt az átmozgatás, amelynek következtében a gyógytorna költségre tekintet nélkül nem indokolt az alperes által az elsőfokú eljárásban nem vitatott napi három óra gondozási szükséglet csökkentése két óra időtartamra.

Ezt meghaladóan is támadott volt a gondozási költség összege fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel.

Az elsőfokú bíróság a gondozási költség mértékét a **cég** Házi Betégápoló Szolgálat árai alapján, a közölt árak 75%-ában határozta meg. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tény, hogy az I. rendű felperes gondozását ténylegesen nem a szolgáltató végezte, a gondozói feladatokat a hozzátartozók látták és látják el. Az I. rendű felperes nem fizetett az őt ellátó gondozóknak. Az állandó bírói gyakorlat szerint az a tény, hogy hozzátartozó látja el a gondozási tevékenységet, nem mentesíti az alperest e tevékenység ellenértékének a megfizetése alól. A tevékenység ellenértéke, mivel nem térítéses szolgáltatás igénybevételeéről van szó, pontosan nem számítható ki, ezért az általános kártérítés szabályai alkalmazandók (Ptk. 359. §). A **cég** szolgáltatót az I. rendű felperes nem vette igénybe. A **cég** szolgáltató az általa közölt árakon nyújtja a szolgáltatását. A **cég** a nevében tényleges tevékenységet ellátó személynek, az alkalmazottjának nem azt az óradíjat fizeti ki, amelyet mint szolgáltató érvényesít a szolgáltatást igénybe vevővel szemben. A hozzátartozó által ellátott tevékenység pénzületi ellenértéke nem a speciális szolgáltató által felszámított díjjal, hanem a tevékenységet ténylegesen ellátó személy által megszerezhető nettó jövedelemmel lenne összevethető. A szolgáltató által megjelölt óradíjban ugyanis olyan költségek is szerepelnek, amelyek a gondozást ellátó hozzátartozó esetében fel sem merülnek, nem beszélve a díjban foglalt nyereségről, hiszen a szolgáltatók nem karitatív céllal, hanem nyereségorientáltan végzik tevékenységüket. Díjaik szükségszerűen magukban foglalják a nyereséghányad mellett a működésükkel felmerülő adminisztratív kiadásaik fedezetét, a munkáltató és a munkavállaló által a munkabér után fizetendő közterheket, de az alkalmazottnak a tevékenység ellátásának helyszínére történő közlekedésének költségeit is. Abban az esetben, ha a hozzátartozó saját otthonában látja el

ugyanazt a tevékenységet, mindezek nem merülnek fel. Az ítéltábla szerint csak egy mérlegelési szempont lehet a **cég** által érvényesített óradíj.

A gondozási időszakigletet a fentiek szerinti módosítással az elsőfokú bíróság alapvetően helytállóan állapította meg. A felmerülő gondozási tevékenységek figyelembevétele mellett is az adott időszak ár- és értékviszonyai alapján az elsőfokú bíróság által megállapított összecszerűség felemelésére és leszállítására sem látott kellő alapot az ítéltábla.

- háztartási és ház körüli munkák többletköltsége:

A járadék jogalapja nem, kizárólag összecszerűsége volt fellebbezéssel támadott.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló tények helytálló mérlegelésével vont következtetést a többletköltség felmerülésére. A mérlegeléssel meghatározott összecszerűség felemelésére nem látott kellő alapot a másodfokú bíróság.

Az I. rendű felperes a balesetet követően költözött önálló ingatlanba. Az nem volt tényként megállapítható, hogy a balesetet megelőzően az I. rendű felperes által végzett háztartási és ház körüli munkákhoz képest miben jelentkezik többletmunka az új ingatlanban, mely ingatlant a megváltozott egészségi állapota tudatában vásárolta meg az I. rendű felperes. Erre is figyelemmel az I. rendű felperes által megjelölt összecszerűség eltűzött volt.

- gépjárművásárlás többletköltsége:

A gépjárműszakértői vélemény alapján a megvásárolt gépjármű műszakilag, az I. rendű felperes általi használathoz megfelelő. A hasonló felépítésű új gépkocsik áránál kevesebb volt. A szakértő rámutatott arra is, hogy az I. rendű felperesi használatra alkalmas gépkocsikból nincs nagy választék. Az, hogy adott időpontban az I. rendű felperes az általa történő használatra alkalmas gépkocsik közül miért ezt a gépjárművet választotta több tényezőtől is függhetett. Az alacsonyabb átlagárú gépjárművek egyéb paraméterei, használtsága, futásteljesítménye, sérülései, stb. is kihatással vannak a tényleges vételárra, a vételi szándékra. A hirdetésben megjelölt összeg nem feltétlenül azonos a gépkocsi értékesítési vételárával. Mindezek kiemelésével az elsőfokú bíróság helytállóan mérlegelte a rendelkezésre álló adatokat a szakértői vélemény tükrében és megalapozott döntést hozott a követelés tekintetében. Az alperes által a fellebbezésben hivatkozottak, a más kínálati árak és a márkanév az egyéb peradatok mellett nem adtak kellő alapot a ténylegesen megvásárolt gépkocsi áránál alacsonyabb összeg figyelembevételére.

- lakásvásárlás költsége:

A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdés alapján kár - többek között - a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés, a költség, ami a vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. Azok a költségek ítélték meg, amelyek a balesettel okozati összefüggésben szükségszerűen és indokoltan merültek fel.

A balesetet követően a lakásvásárlás az I. rendű felperes saját döntése volt. Elfogadható, hogy a lakásvásárlásban a balesetnek és az I. rendű felperes baleseti maradványállapotának szerepe volt. A lakás vásárlással az I. rendű felperes vagyonában csökkenés nem következett be. Önmagában egy lakásnak a megvétele, amely az I. rendű felperes állapotára figyelemmel megfelelőbben, kényelmesebben használható az I. rendű felperes által, nem minősíthető olyan költségnek, amely szükségszerűen és indokoltan a balesettel okozati összefüggésben merült fel. Egy lakás vételével a vételár a kár fogalmi elemének nem felel meg. Amennyiben a megvásárolt lakás az I. rendű felperes baleseti maradványállapotára figyelemmel szükséges átalakításokra szorul, az átalakítási költség minősülhet a balesettel okozati összefüggésben felmerülő szükséges és indokolt költségnek. Az ilyen költségek felmerültének bizonyítása hiányában az sem volt megállapítható, hogy a vételár 40%-a minősülhet- e ilyen költségnek.

Az I. rendű felperes kifejezetten a vételárat, annak 40%-át és ennek kármegosztás szerinti összegét

kívánta érvényesíteni. A kifejtettek értelmében az ingatlan vételára, annak meghatározott százaléka sem minősíthető kárnak. Ezért az elsőfokú bíróság alappal utasította el a követelést.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel érintett rendelkezéseit a Pp. 256/A. § (6) bekezdés szerint alkalmazandó Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében helybenhagyta.

Az I. rendű felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése, amely az I. rendű felperes által érvényesített követeléseket érintette eredménytelen volt, ezért az I. rendű felperes és az alperes viszonyában a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján határozott a másodfokú perköltség viseléséről az ítéltábla. A feleket ügyvédek képviselték, mely képviselettel a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (3) (5) (6) bekezdés és 4/A. § (1) bekezdés szerinti ügyvédi munkadíj merült fel, amelyet a kifejtett tevékenységgel arányosan mérlegeléssel állapított meg a másodfokú bíróság és egyúttal elszámolta a felek között, ezért részperköltség megfizetésére kötelezte a nagyobb részben eredménytelenül fellebbező I. rendű felperest.

A II. és a III. rendű felperes, valamint az alperes viszonyában az eredménytelen fellebbezés okán a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint határozott a perköltség viseléséről az ítéltábla, a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) (5) (6) bekezdés és 4/A. § (1) bekezdés alapján a kifejtett tevékenységgel arányosan mérlegeléssel megállapított ügyvédi díj megállapításával.

A felperesek teljes személyes költségmentességben részesültek. A le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illeték viseléséről a másodfokú bíróság az 1990. évi XCIII. tv. 73. § (4) bekezdés alapján alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés és 14. § szerint rendelkezett.

Budapest, 2019. július 2.

. Merőtey Anikó sk.

a tanács elnöke, előadó bíró

. Molnár Ágnes sk.. Csányi Terézia Katalin sk.
bíró

bíró

A kiadmány hitelül: